

חינוך בפרשה- פרשת תרומה

הרב יחיאל מיכל מונדרוביץ', מרצה באחיה

בלבבי משכן אבנה

הקב"ה חפץ להשרות שכינתו בישראל. הוא מבקש שנכין לו מקום ראוי ומקודש. פרשתנו פותחת ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, כתב הרש"ר הירש שלא נדבה חומרית בלבד מבקש הקב"ה, אלא תרומה מלשון רוממות. לי לשמי. בנתינה ונדבת הלב נתרומם בנפשנו אליו יתב"ש, ונתקדש לקראת וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם.

בכדי להרגיש קדושה יש להתכונן. בכדי לכוונס 'אוצרות' יש להכין 'כלים'. ובמה נכין את נפשנו לחיי רוח? כתב מוה"ר חיים ויטאל בספרו שערי קדושה (עפ"י דברי הכוזרי) כי בתורה לא נצטוינו על 'מידות טובות', כי "המידות הטובות והרעות הן כיסא ויסוד ושורש של הנפש העליונה השכלית, אשר בה תלויים תרי"ג מצוות התורה, לפיכך אין המידות מכלל תרי"ג מצוות, ואמנם הן הכנות עיקריות אל תרי"ג המצוות בקיומן או בביטולן" (חלק א' שער ב').

להתכונן בבית

עלינו כהורים להכין נפש ילדינו לקראת חיי 'חיידר', בית ספר וישיבה. כדי שתלמיד יחבור ללימוד, ישאף לשקידה, יצמא לְדַעַת ויכמה להתעלות, עליו להרגיש שזו שאיפת הוריו, שִׁגְם וְשִׁחָם, הן גשמיות והן ברוחניות. כמו שהורים מציינים בניהם בילקוט, עפרון וכריך, כך עליהם לציידו אף במוטיבציה, הליכות נועם ומידות טובות ומתוקנות.

באוזבקיסטן שבמרכז אסיה, מתאמצים לשקם את איכות האוכלוסייה, ולְפַתֵּחַ את 'ההון האנושי' (התכונות שבאדם, היקפי הידע ומיומנויות הביצוע), לאחר פירוק 'ברית המועצות' וחורבן שיירי הקומוניזם. בכניסה לכל בתי הספר במדינה מתנוסס שלט הניצב לעיני לכל באי שערינו:

הורים יקרים! אנחנו רוצים להזכיר לכם ש'מילות קסם' כמו שלום, בבקשה, תודה וסליחה - שומעים בפעם הראשונה בבית. רק בבית לומדים הילדים להיות נקיים, להגיע בזמן, להיות נדיבים, להתייחס יפה לחברים, לכבד את המבוגרים ואת המורים. רק בבית הם לומדים להיות עדינים, לא לדבר בפה מלא, ולהשליך את הפסולת לפח האשפה. בבית הם גם לומדים סדר וארגון, לשמור על החפצים שלהם ולא לגעת בחפצים של אחרים. בבית הספר אנחנו מלמדים אותם לשון, מתמטיקה, היסטוריה, גיאוגרפיה, פיזיקה, כימיה ועוד. את החינוך של ההורים, אנחנו יכולים רק לחזק. לא להחליף.

חכמה בגוים תאמין! יש בסיס חינוכי שעליו מעמידים את הלמידה. כדי שצוות ההוראה יצליח במלאכתו, על ההורים לבסס תשתיות. יחד, בשותפות שבה כל צד ממלא את תפקידו, יראו בבניית האדם, מחונך ואף משכיל.

כך דרשו את הציווי התמידי אותו קורא הקב"ה לעברנו 'ועשו לי מקדש - ושכנתי בתוכם'. אתם תתחילו בעשיית מקדש, קדשו עצמכם. לקראת מתן תורה שולח הקב"ה את משה רבינו לך אל העם וקדשתם. פירש"י ש"יכיןם. גם כאן אומר הקב"ה 'תעשו לי הכנה'. נשקיע בהליכות דרך ארץ קדמה לתורה, מידות טובות וישרות, שהם ההכנה לתורה, כנ"ל. הקב"ה הכריז ושכנתי בתוכם, 'בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד'. וכיצד 'בלבבי משכן אבנה'? ע"י ניקיון רוחני, ואף גשמי, דיבור מטוהר, כבוד לה' וכבוד לכל אדם, להיות טובי עין ולב והגונים.

ועשו לי מקדש

תלמיד מזהה היחס וההערכה שהוריו חשים כלפי מחנכיו. הוא אף שומע כי ממהרים לשוב במוצ"ש לביתם כי 'מחר יש לימודים'. הוא חש אכפתיות של הוריו כלפי מחברותיו ומערכתו. הוא רואה שמחה בעיניהם כשהוא משמיע דבר חכמה. כל אלה, ועוד, מעוררים בו מוטיבציה ללימודים. הוא מזהה את הרצינות שלהם לחינוכו שלו.

וכאשר הורים משתדלים, יבוא 'השותף השלישי' וישלים אף הוא חלקו, ויראו סייעתא דשמיא. בפרשתנו, הקב"ה מלמד את משה מעשה המנורה. מתאר צורתה ואופן עשייתה, ואף מראהו דמותה מאש. בסוף אמר לו להטיל לאש ככר זהב והמנורה נעשית מאליה. מדוע, אפוא, הראהו הקב"ה ולמדו? למה לא אמר מתחילה שהיא תעשה מאליה? כתב רבינו השפת אמת כי הסייעתא דשמיא באה רק לאחר שמנסים ומשתדלים...

בהצלחה בעבודת הקודש!

יחיאל מיכל מונדרוביץ'

123ymm@gmail.com